

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei
christianae capita illustrantium: indice quadruplici
instructum post editiones 5 revisum, iam septimo
recusum**

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Articvlvs II.

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

6. *Visionem*, quæ patet in corporibus ignitis, in quibus se ignis subjecto toti insinuat: Ita Verbum Dei, Spiritum sanctum cum cordibus nostris unit, unde Verbum Spiritus dicitur: Ephes. 6. ψ . 17. & per hoc Verbum Spiritum sanctum accipimus: Gal. 3. ψ . 2.

7. *Elevationem* rerum unitarum: ignis enim invadens stipulas, secum elevat easdem in altum: Ita Verbum Dei corda occupata à terrenis ad cœlestia elevat, eorumque desiderio mentes inflammat. Huc pertinent scripturæ loca, quibus sacro desiderio pii inflammati leguntur. Psal. 25. ψ . 1. Psal. 42. ψ . 1. Phil. 3. ψ . 20. Ignis Verbi erat in corde Apostoli: cor ascendebat in cœlum, spernebat terram, in qua conversationem non habebat.

ARTICVLVS II.

DE V. ET N. TESTAMENTO

V. T. EST NOX.

35. 1. *Ob solis absentiam*. Noctu enim Sol est infra horizontem vel hemisphærium. Ita Christus Sol iustitiæ adhuc latebat ἀσαρξ, nondum venerat plenitudo temporis: Galat. 4. ψ . 4. idè in carne Deus non manifestabatur. 1. Tim. 3. ψ . 16.

2. *Patet factio num rationem*. Noctu enim plerumque Dominus Prophetis se manifestabat, Gen. 26. ψ . 24. cap. 46. ψ . 2. Judic. 6. ψ . 25. & alibi. Quò adumbrare voluit Dominus, V. Testamenti cognitionem umbris & tenebris involutam esse. Sic Dan. 7. ψ . 2. & 13. Tales autem patet factio sub novi Testamenti tempus expirant: quò Dominus nobis per filium locutus, Hebr. 1. ψ . 1.

3. *Syderum lucem*. Nocti enim Luna præst, Dicit Sol: sic in V. Testamento Luna solum fuit, variarum legum,

legum, Sol novi Testamenti Christus illam lunam illustravit, Rom. 13. ψ . 12. Moses Luna fuit, sed Christus justitiæ Sol: Illa micat solis lumine: at hic proprio.

4. *Tenebrarum rationem.* Noctu tenebræ sunt: Sic in V. Testamento tenebræ & umbræ Hebr. 10. ψ . 1. quoad cognitionem.

5. *Terribilitatem.* Nox terribilis est, Psal. 91. ψ . 5. Ita in V. Testamento fuit maximus, quia sub pædago- go legis erant ejus cives. Galat. 3. ψ . 24. legis autem est terrere, ut in promulgatione ejus Exod. 19. exemplo Israelitarum patet.

V. & N. T. Gen. 1. ψ . 16.

36. *In cælo duo luminaria fecit Deus: Majus & Minus.* In cælo Ecclesiæ (quæ sapius dicitur regnum cælorum) duo luminaria constituit: Unum minus, quod nocti præfuit. Hoc est Vetus Testamentum, in quo umbræ Hebr. 10. ψ . 1. & tenebræ. Alterum majus: Hoc est N. Testamentum, in quo dies illuxit, Rom. 13. ψ . 12. Sol justitiæ apparuit, Malach. 4. ψ . 2. 2. Cor. 6. ψ . 2. Esa. 49. ψ . 8. & Oriens ex alto Luc. 1. ψ . 78. & justitia nostra sicut lampas exarsit, Esa. 62. v. 2. ipse filius apparuit in carne, 1. Tim. 3. ψ . 16.

V. T. AUTHORITAS

in N. confirmatur.

37. *Puteis Abrahami Patris sui eadem nomina imposuit Isaac,* Gen. 26. ψ . 18. Putei spirituales Dei Patris sunt V. T. libri, quos iisdem nominibus Isaac nominavit Christus, quando ad illorum autoritatem toties provocavit. Matth. 4. v. 47. 10. cap. 9. v. 13. cap. 11. v. 5. & alia.

DUO TESTAMENTA SUNT

duo Cherubim.

38. Exod. 25. ψ . 18. *Duo Cherubim alis obumbrabant*

bant propitiatorium intentis: Ita duo Testamenta Christum proponunt, ut verum Mediatorem: Vetus, ut futurum; Novum, ut præsentem. Una enim est saluatorum in utroq; Testamento gratia, Act. 15. v. 11. 1. Pet. 1. v. 11. Apoc. 13. v. 8. Hebr. 13. v. 8.

V. T. IMPERFECTITUDO.

39. Exod. 38. v. 7. *Altare intus vacuum erat*: Hoc significatum fuit, sacrificiis V. Testamenti nondum solidam expiandi rationem inesse: Vacuum non est solidum; Expectandus igitur Christus erat, qui *solidum altare* corporis sui exhiberet, Hebr. 13. v. 10. in cruce aperiret, cor patefaceret, per vulnera lateris scilicet sui v. 9. & 13. *Anima sub altari clamavit*. Apoc. 6. v. 9. Tales fuerunt animæ piorum in V. Testamento, sub altaribus vacuis clamantium & saluatorem expectantium. Esa. 64. v. 1. Hoc sensu Patres promissionem non acceperunt, Heb. 11. v. 13. 39. cum Christum in quo omnes promissiones AMEN, 2. Cor. 1. v. 17. futurum fide viderunt, Joh. 8. v. 56.

V. & N. T.

40. *Tangunt se mutuò Cherubim in templo Salomonis*, 1. Reg. 6. v. 26. Ecclesia V. & Novi Testamenti templum est Christi, 1. Corinth. 3. v. 16. Zach. 6. v. 12. Ephes. 2. v. 21. 2. Cor. 6. v. 16. qui major est Salomone, Matth. 12. v. 42. Hoc templum duo Testamenta Christum obvelantia (vetus, ut futurum, novum, ut præsentem) implent, & se mutuò tangunt. Utrumq; simul parietem tetigerunt; quia utriusque caput anguli Christus, quem uterque adumbravit Cherub.

VET. TESTAMENTI

cives sub umbra.

41. *Nathanael sub umbra ficus fuit, Christum non vidit*, Joh. 1. v. 48. Solem justitiæ quem tamen Christus

B 5

vidit.

vidit. Tales Nathanaeles erant Veteris Testamenti cives, qui sub umbra ficus, hoc est, legis latebant, Christum solem Justitiæ non intuebantur, cum adhuc sub umbris essent Ceremoniarum, Hebr. 10. ψ . 1. inf. 8. ψ . 5. Col. 2. ψ . 17. Hostamen Christus non secus, ac Nathanaelem vidit, quia ille Vet. Testamenti etiam Mediator fuit, cum Abrahamo pacti. Gal. 3. ψ . 16. Et fuit heri & hodie, Heb. 13. ψ . 8.

N. & V. TESTAMENTI

Cives.

42. *Vires veteres rumpuntur, si novum vinum infundas.* Matth. 9. ψ . 17. Ita V. Testamenti & legis rigidi defensores, Evangelii doctrinam inter Ethnicos ægre tulerunt disseminari, persecuti sunt; 1. Theff. 2. ψ . 15. rejecti ergo, ut utres veteres vini hujus cœlestis minime capaces, Act. 13. ψ . 46. Act. 18. ψ . 6. *Ut Josua Gabonitas utribus veteribus fucum facientes, rejecit, & perpetua mancipia fecit:* Josuæ 9. ψ . 23. Ita & cœlestis Josua utres veteres legis retinentes perpetua mancipia fecit, Gal. 5. ψ . 1. à vera libertate Joh. 8. ψ . 36. sequestravit, colla eorum importabili legis jugo subdidit. Act. 15. vers. 10.

V. & N. T. SCOPUS CHRISTUS.

43. *Luna & Sol Josephum adorârunt,* Gen. 37. ψ . 9: Verum in Christo est complementum, Luna Vetus testamentum notare potest, à sole novi T. illustratum. Utriusque verò pacti cives Christum adorârunt, in eo salvati sunt, Act. 15. ψ . 11. 1. Pet. 1. ψ . 11. (Totum enim cultum adorationis vox complectitur) Luna ergo V. T. & Sol N. T. Christum pro mediatore agnovit & adoravit, Psal. 72. ψ . 11.

V. T. OBSCURITAS.

44. *Joseph per interpretes cum fratribus agebat.*
Tan-

DE SACRA SCRIPTURA. 27

Tandem vero ipse cum isdem loquebatur, Gen. 42. v. 23.
Ita in V. T. per interpretes Prophetas (vide Amos 3.
v. 7.) Deus locutus est, modò per apparitiones, mo-
dò per somnia, Gen. 20. v. 3. modò per visiones. Gen.
15. v. 1. At tempore N. Testamenti ipse filius locutus
est, Hebr. 1. v. 1. ipsa lux apparuit, Luc. 1. v. 79. ipse Dei
filius, 1. Joh. 3. v. 8. non cessavit, Rom. 13. v. 12. claritas
Domini patefacta, 2. Cor. 3. v. 18. cap. 4. v. 6.

V. T. OBSCURITAS.

45. 1. Regum 8. v. 12. *In nebula se habitaturum Do-
minus dixit: Legis illa nebula erat, è quâ Deus loque-
batur, Deut. 5. v. 22. quamque Moses ingrediebatur,
Exod. 20. v. 21. Hebr. 12. v. 18. Deus inhabitabat
propitiatorium Cherubinis tectum; In novo au-
tem Testamento propositum: per fidem, Rom. 3. v. 25,
& re tectum vel apertum, 2. Cor. 3. v. 16. revelatâ facie
gloriam Domini speculamur, cujus beneficio etiam,
qui antea cæci erant, propitiatorium intu-
entur, Esa. 29. v. 18.*

CA.